

ანტიკორუფციული ბიურო

N 03/022-24
„27“ აგვისტო 2024 წ.

გადაწყვეტილება

ლაშა უჩავას მიმართ „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის III თავით დადგენილი შეზღუდვების გავრცელების თაობაზე

I. შესავალი:

1. სსიპ - ანტიკორუფციულმა ბიურომ, „კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20¹⁵ მუხლის 1-ლი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტითა და „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 34¹-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ო“ ქვეპუნქტით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, შეისწავლა ლაშა უჩავას მიმართ „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7¹ და 26¹-ე მუხლებით გათვალისწინებული შეზღუდვების გავრცელების საკითხი.

II. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები:

2. 2024 წლის 22 აგვისტოს, ლაშა უჩავა მონაწილეობას იღებდა ლევან ცუცქერიძის მიერ გამართულ ბრიფინგზე, სადაც ა(ა)იპ თავისუფლების მოედანი-საქართველოს დირექტორმა და ამავდროულად მოძრაობა „თავისუფლების მოედანი“ დამფუძნებელმა, **ლევან ცუცქერიძემ** პოლიტიკური მოძრაობა „თავისუფლების მოედანი“ ახალი წევრები წარადგინა (მტკიცებულება: საქმის ფურცელი (შემდგომში - ს.გ.) 1 - ვიდეო NI CD დისკზე <https://shorturl.at/28Fn9>).
3. აღნიშნულ ბრიფინგზე ლევან ცუცქერიძემ დამსწრე საზოგადოებას წარუდგინა პოლიტიკური მოძრაობა „თავისუფლების მოედანი“ გუნდის ახალი წევრები, მათ შორის, **ლაშა უჩავა** და განაცხადა წარდგენილი წევრების, მათ შორის **ლაშა უჩავას**, პოლიტიკური საქმიანობის დაწყების შესახებ (მტკიცებულება: ს.გ.1 - ვიდეო NI CD დისკზე).

4. ბრიფინგისთვის გამოყენებული იყო აუცილებელი ტექნიკური საშუალებები (მტკიცებულება: ს.ფ. 1 - ვიდეო N1 CD დისკზე).
5. 2024 წლის 22 აგვისტოს, ტელეკომპანია „ფორმულას“ ეთერში, პოლიტიკური მოძრაობა „თავისუფლების მოედანის“ გუნდის წევრმა ლაშა უჩავამ განაცხადა:

„მაშინ, როცა ისმევა კითხვა როდის პოლიტიკაში, რატომ გადაწყდა პოლიტიკაში მოსვლა, მე დღესაც განვაცხადებ ბრიფინგზე და განვმეორდები, ვიტყვი, რომ არსად არ მოვსულვარ ჩვენ გვიწევს პოლიტიკაში ცხოვრება. მითუმეტეს საქართველოში, სადაც არ არის მრავალი მოსახლიანი ქვეყანა, თითოეულ ჩვენგანს გვიწევს პოლიტიკის შექმნა ჩვენ თვითონ, იმიტომ, რომ პოლიტიკა განსაზღვრავს ჩვენს სოციო-ეკონომიურ მდგომარეობას, ჩვენ მდგომარეობას ზოგადად საქართველოში. ამიტომ, პოლიტიკაში შეიძლება ითქვას, რომ დიდი ხანია ვარ“
(მტკიცებულება: ს.ფ.1 - ვიდეო N2 CD დისკზე
<https://www.facebook.com/watch/?v=853770163042988>).

III. კანონმდებლობა

6. საქართველოს ორგანული კანონი „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“:

„მუხლი 7“

განცხადებული საარჩევნო მიზანი ის ფაქტობრივი გარემოებაა, როდესაც იკვეთება კონკრეტული პირის არჩევნებში მონაწილეობის გზით ხელისუფლებაში მოსვლის სურვილი. განცხადება გაკეთებული უნდა იყოს საჯაროდ და მიმართული უნდა იყოს საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებისკენ.

მუხლი 26“

1. პარტიისთვის ამ თავით დადგენილი შეზღუდვები ვრცელდება პირზე, რომელსაც თავად აქვს განცხადებული საარჩევნო მიზნები და რომელიც ამ მიზნების მისაღწევად შესაბამის ფინანსურ და სხვა მატერიალურ რესურსებს იყენებს.

[...]

4. შეზღუდვების მიზანია პარტიის და განცხადებული საარჩევნო მიზნების მქონე პირის საარჩევნო მიზნებთან დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების რეგულირება და მათი გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა. ამ მუხლით განსაზღვრულ პირებზე შეზღუდვები ვრცელდება მხოლოდ იმ ქმედებებისთვის, რომლებიც უკავშირდება საარჩევნო მიზნების მისაღწევად ფინანსური ან სხვა მატერიალური ან არამატერიალური რესურსების გამოყენებას. შეზღუდვები არ ვრცელდება ეკონომიკურ/სამეწარმეო საქმიანობაზე, საკუთრების უფლებაზე, სხვა კერძოსამართლებრივ უფლებებზე და თავისუფლებებზე, თუ ისინი არ უკავშირდება საარჩევნო მიზნებს ან/და არ ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი შეზღუდვებისათვის გვერდის ავლის მიზნით.

მუხლი 34

2. ანტიკორუფციული ბიურო უფლებამოსილია:

თ) მონიტორინგის განხორციელების მიზნით პარტიისგან, განცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე პირისგან გამოითხოვოს ინფორმაცია მისი ფინანსების შესახებ.“

IV. სამოტივაციო ნაწილი:

(ა) კანონმდებლობის განმარტება:

7. მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის მე-71 მუხლი განმარტავს გაცხადებულ საარჩევნო მიზანს. ნორმის თანახმად, აუცილებელია არსებობდეს არჩევნებში მონაწილეობის გზით ხელისუფლებაში მოსვლის სურვილი (სუბიექტური ტესტი). ამასთან, კანონმდებელი არ აკონკრეტებს აღნიშნული მიზნის მქონე სუბიექტს. ნორმაში ნახსენებია „კონკრეტული პირი“, რაც თავის თავში შეიძლება მოიაზრებდეს როგორც ფიზიკურ, ასევე იურიდიულ პირს. მაშასადამე, იურიდიულ პირსაც შესაძლოა ჰქონდეს გაცხადებული საარჩევნო მიზანი. ნორმის მეორე წინადადების თანახმად, აუცილებელია ორი კუმულაციური წინაპირობის არსებობა, ესენია: ა) საჯარო განცხადება, რომელიც ბ) მიმართულია საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებისკენ. ორივე წინაპირობა შესაძლებელია შეფასდეს ობიექტური ტესტით. კერძოდ, საჯაროდ შეიძლება ჩაითვალოს არა მხოლოდ ვერბალური, არამედ წერილობითი ან ნებისმიერი სხვა, მათ შორის კონკლუდენტური გზით გამოხატული ნება.
8. „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 26¹-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი განსაზღვრავს იმ შემთხვევას, როდესაც პირზე შესაძლოა გავრცელდეს პარტიისთვის დადგენილი შეზღუდვები. ამასთან, ამ შემთხვევაშიც კანონმდებელი არ აკონკრეტებს სუბიექტის განმარტებას, რაც შეიძლება მოიაზრებდეს როგორც ფიზიკურ, ასევე იურიდიულ პირს. მაშასადამე, შეზღუდვის გავრცელებისთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება საარჩევნო მიზნის მისაღწევად შესაბამისი ფინანსური და სხვა მატერიალური რესურსების გამოყენებას. განსხვავებით მე-71 მუხლისგან, 26¹-ე მუხლის 1-ლ პუნქტში „და“ კავშირი არ უნდა ჩაითვალოს კუმულაციურ მოთხოვნად, არამედ როგორც ჩამონათვალისთვის გამოყენებულ კავშირად. სწორედ ამ მიზნით არის ნახსენები სიტყვები „და სხვა“. შესაბამისად, იმ შემთხვევაშიც კი, თუკი პირი არ გამოიყენებს ფინანსურ რესურსებს და, მაგალითად, მატერიალური რესურსის გამოყენებით, საკუთარი პირადი ან ირიბი ჩართულობით ხელს შეუწყობს საარჩევნო მიზნის მიღწევას, 26¹-ე მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებული წინაპირობა შესრულებულად უნდა ჩაითვალოს.

9. აქვე აღსანიშნავია, რომ 261-ე მუხლის 1-ლი პუნქტით განსაზღვრული შეზღუდვა შეიძლება გავრცელდეს იმ იურიდიული პირის (ორგანიზაციის) წევრებზე, რომელიც ცნობილ იქნება გაცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონედ იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი ფიზიკური პირ(ებ)ი პირადი ან ირიბი ჩართულობით ხელს უწყობენ საარჩევნო მიზნის მიღწევას. აღნიშნულ მსჯელობას ამყარებს ასევე 261-ე მუხლის მე-4 პუნქტიც, რომლის თანახმადაც, შეზღუდვების მიზანია პარტიის და გაცხადებული საარჩევნო მიზნების მქონე პირის საარჩევნო მიზნებთან დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების რეგულირება და მათი გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა. ნორმის ტელეოლოგიური განმარტების მიხედვით, კანონმდებელი არ დაუშვებდა იმგვარ ფორმულირებას, რაც თავად ნორმის მიზანს შეეწინააღმდეგებოდა. კერძოდ, თუ ორგანიზაციის ან მოძრაობის წევრი ფიზიკური პირები, რომლებიც პირადი ან ირიბი ჩართულობით ხელს უწყობენ საარჩევნო მიზნის მიღწევას, დარჩებოდნენ ნორმის მოქმედების მიღმა, ამით შეუძლებელი გახდებოდა ნორმის მოქმედება ისეთ პირდაპირ-პროპორციულ არჩევნებში, სადაც განსხვავებით მაჟორიტარული სისტემისგან, ფიზიკური პირები საარჩევნო მიზნებს ახორციელებენ პარტიის (ორგანიზაციის) ან პოლიტიკური მოძრაობის პლატფორმად გამოყენების მეშვეობით.
10. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო თავის არაერთ გადაწყვეტილებაში აღნიშნავს, რომ საარჩევნო უფლება (1-ლი დამატებითი ოქმის მე-3 მუხლი) და ასევე შეკრებისა და გაერთიანების თავისუფლება (კონვენციის მე-11 მუხლი) არის მნიშვნელოვანი, თუმცა არა აბსოლუტური, რაც ნიშნავს, რომ ექვემდებარება შეზღუდვებს, რომლებიც უნდა იყოს კანონიერი, ლეგიტიმური და პროპორციული. აქვე აღსანიშნავია, რომ საარჩევნო წესების, მათ შორის, დაფინანსების რეგულირების ნაწილში, სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა სასამართლო სახელმწიფოს ანიჭებს დისკრეციას თავად დაადგინოს შემზღუდავი ნორმები (იხ. Etxebarria and Others v. Spain (2009), 35579/03, §§ 47-48; Parti Nationaliste Basque – Organisation Regionale d’Iparralde v. France (2007), § 47). საქართველოს კანონმდებელმა „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 261-ე მუხლით პარტიისთვის დადგენილი შეზღუდვები გაავრცელა გაცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე პირზეც. მაშასადამე, აღნიშნული შეზღუდვის გავრცელება და ასევე იმ პირთა წრის დადგენა, რომელიც შეიძლება იყოს გაცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე, სრულად შეესაბამება სტრასბურგის სასამართლოს სტანდარტებს.

(ბ) ფაქტობრივი გარემოებების შესაბამისობა კანონმდებლობასთან:

11. ლაშა უჩავა, 2024 წლის 22 აგვისტოს, ლევან ცუცქირიძემ წარადგინა პოლიტიკური მოძრაობა „თავისუფლების მოედნის“ გუნდის წევრად. აღსანიშნავია, რომ ლევან ცუცქირიძე, ამავდროულად არის ა(ა)იპ თავისუფლების მოედანი-საქართველოს დირექტორი და ა(ა)იპ „აღმოსავლეთ ევროპის ცენტრი მრავალპარტიული დემოკრატიისათვის“ დამფუძნებელი.

12. „კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20¹⁵ მუხლის 1-ლი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ანტიკორუფციული ბიურო ახორციელებს მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების (პოლიტიკური პარტიის), საარჩევნო სუბიექტისა და განცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე პირის ფინანსური საქმიანობის მონიტორინგს და ამ სფეროსთან დაკავშირებულ სხვა სათანადო ღონისძიებებს. „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 1-ლი მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, პარტიის ფინანსური საქმიანობის კანონიერებასა და გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული, აღნიშნული კანონით დადგენილი ნორმები ვრცელდება აგრეთვე იმ პირზე, რომელსაც თავად აქვს განცხადებული საარჩევნო მიზანი და ამ მიზნის მისაღწევად შესაბამის ფინანსურ და სხვა მატერიალურ რესურსებს იყენებს.
13. „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7¹ მუხლის მიხედვით, განცხადებული საარჩევნო მიზანი ის ფაქტობრივი გარემოებაა, როდესაც იკვეთება კონკრეტული პირის არჩევნებში მონაწილეობის გზით ხელისუფლებაში მოსვლის სურვილი. განცხადება გაკეთებული უნდა იყოს საჯაროდ და მიმართული უნდა იყოს საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებისკენ.
14. ამავე ორგანული კანონის 26¹-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, პარტიისთვის „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის III თავით დადგენილი შეზღუდვები ვრცელდება პირზე, რომელსაც თავად აქვს განცხადებული საარჩევნო მიზნები და რომელიც ამ მიზნების მისაღწევად შესაბამის ფინანსურ და სხვა მატერიალურ რესურსებს იყენებს.
15. დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასების საფუძველზე გამოიკვეთა, რომ ლაშა უჩავას მიერ განხორციელებული შემდეგი აქტივობები: 2024 წლის 22 აგვისტოს გამართულ ბრიფინგში მონაწილეობა და ტელეკომპანია „ფორმულას“ ეთერში 2024 წლის 22 აგვისტოს, მის მიერ გაკეთებული განცხადება წარმოადგენს გაცხადებულ საარჩევნო მიზანს, სადაც მოძრაობა „თავისუფლების მოედანი“ გამოყენებულია, როგორც პოლიტიკური პლატფორმა საზოგადოებრივი აზრის ფორმირების მიზნით და მიუთითებს არჩევნების გზით ხელისუფლებაში მოსვლის აშკარად გამოხატულ სურვილზე. ამასთან, იკვეთება, რომ ღონისძიებების მიმდინარეობისას საარჩევნო მიზნებისთვის გამოყენებულია გაცხადებული პოლიტიკური მიზნის მქონე სუბიექტების - ა(ა)იპ თავისუფლების მოედანი-საქართველოს და ა(ა)იპ „აღმოსავლეთ ევროპის ცენტრი მრავალპარტიული დემოკრატიისათვის“ ფინანსური და მატერიალური რესურსები, კერძოდ, ბრიფინგზე გამოყენებული ტექნიკური საშუალებები. აღნიშნულ პლატფორმას ასევე იყენებს ლაშა უჩავა საკუთარი კონკრეტული პოლიტიკური მიზნებისთვის. მოძრაობა „თავისუფლების მოედანი“ ხელმძღვანელის - ლევან ცუცქერიძის მიერ პირად სოციალურ ქსელში 17 ივლისს გაკეთებული განცხადება კიდევ უფრო მკაფიოდ გამოხატავს მოძრაობის და მის წევრთა გაცხადებულ საარჩევნო მიზანს. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღინიშნოს ლევან ცუცქერიძის მიერ განცხადებაში აღნიშნული გარემოება, რომლის მიხედვითაც მოძრაობის წევრებმა

საარჩევნო მიზნებისთვის პირადი ხარჯებიც გაიღეს, რაც თავის მხრივ ადასტურებს პირის განცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე სუბიექტად ცნობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სამართლებრივ საფუძველს - საარჩევნო მიზნისთვის ფინანსური და სხვა მატერიალური რესურსების გამოყენებას. აღნიშნული ცხადყოფს, რომ მოძრაობის წევრებს, მათ შორის ლაშა უჩავას, გააჩნიათ საარჩევნო მიზნები და ამისთვის შესაბამის ფინანსურ და სხვა მატერიალურ რესურსებს იყენებენ.

16. ანტიკორუფციული ბიუროს კანონით განსაზღვრული ვალდებულება, უზრუნველყოს პოლიტიკური ფინანსების გამჭვირვალობა და მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების/განცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე პირების ანგარიშვალდებულება, ემსახურება კორუფციისგან თავისუფალი საარჩევნო გარემოს შექმნას.
17. „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 261-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით, პარტიისთვის ამავე ორგანული კანონის III თავით დადგენილი შეზღუდვები ვრცელდება პირზე, რომელსაც თავად აქვს განცხადებული საარჩევნო მიზნები და რომელიც ამ მიზნების მისაღწევად შესაბამის ფინანსურ და სხვა მატერიალურ რესურსებს იყენებს. ამავე კანონის 341-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ანტიკორუფციული ბიურო უფლებამოსილია, მონიტორინგის განხორციელების მიზნით, პარტიისგან, განცხადებული საარჩევნო მიზნის მქონე პირისგან, გამოითხოვოს ინფორმაცია მისი ფინანსების შესახებ.

V. სარეზოლუციო ნაწილი

18. დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა და „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7¹ და 261-ე მუხლების, 341-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „თ“ და „ლ“ ქვეპუნქტების, „კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-20¹⁷ მუხლის მე-3 პუნქტისა და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 52-ე და 54-ე მუხლების საფუძველზე, სსიპ - ანტიკორუფციულმა ბიურომ

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. ლაშა უჩავას (პ/ნ 37001025746) მიმართ გავრცელდეს „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის III თავით გათვალისწინებული შეზღუდვები;
2. დაევალოს ლაშა უჩავას (პ/ნ 37001025746), 5 სამუშაო დღის ვადაში, გახსნას და ბიუროს წარუდგინოს ინფორმაცია იმ საბანკო ანგარიშის რეკვიზიტების შესახებ, რომლებიც გამოიყენება მის საარჩევნო მიზნებთან დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯებისთვის.

ინფორმაცია ასევე უნდა მოიცავდეს საარჩევნო კამპანიის ფონდის მართვაზე პასუხისმგებელი პირების (მმართველი და ბუღალტერი) საკონტაქტო მონაცემებს.

3. გადაწყვეტილების შესახებ ეცნობოს ლაშა უჩავას (პ/ნ 37001025746) კანონმდებლობით დადგენილი წესით.
4. „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 26¹-ე მუხლით დადგენილი შეზღუდვები უქმდება არჩევნების შედეგების შეჯამების დღეს.
5. იმ შემთხვევაში, თუ აღარ არსებობს „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 26¹-ე მუხლით განსაზღვრული გარემოებები, ანტიკორუფციული ბიურო, საკუთარი ინიციატივით ან ამავე მუხლით დადგენილი შეზღუდვებისადმი დაქვემდებარებული პირის განცხადების საფუძველზე, მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით განიხილავს პირისთვის შეზღუდვების გაუქმების საკითხს.
6. გადაწყვეტილება ძალაში შედის ხელმოწერისთანავე.
7. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (მისამართი: თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი N64) ერთი თვის ვადაში, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

რაჟდენ კუპრაშვილი

ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსი

